ULKOASIAINMINISTERIÖ
TAS-10/resu, kb

25.4.2016

EDUSKUNNAN ULKOASIAINVALIOKUNTA 26.4.2016

JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA 2017 - 2020 (VNS 3/2016 vp); ULKOASIAINMINISTERIÖN PÄÄLUOKKA

- Valtioneuvoston kehyspäätöksen 14.4.2016 myötä ulkoasiainministeriön pääluokan määrärahat ovat vuosina 2017 - 2020 keskimäärin 1,1 miljardia euroa/vuosi eli noin 2 % valtion vuosittaisista menokehyksistä.
- Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Suomi edistää kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.
- Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on varauduttava myös tuleviin, Suomesta riippumattomiin muutoksiin.
- Suomen turvallisuutta pyritään kaikissa oloissa vahvistamaan yhtä lailla lähialueilla, Euroopassa kuin laajemmassa kansainvälisessä yhteistyössä. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan taloudellisia ulkosuhteita, kestävää kehitystä ja ratkaisuja suuriin globaalihaasteisiin.
- Ulkoasiainhallinnon kannalta keskeiset strategiset kysymykset ovat:
    - lähialueiden vakaus ja Suomen kansainvälinen asema,
    - Pohjoismainen turvallisuuspoliittinen yhteistyö, Nato-kumppanuus ja EU turvallisuusyhteisönä sekä
    - taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet.
- Tehokas ja riittävästi resurssoitu ulkoasiainhallinto on avainasemassa Suomen ulkosuhteiden hoitamisen varmistamiseksi.

24.01.01 Toimintamenot

- Toimintamenot laskevat kehyskaudella vuoden 2017 229 milj. eurosta 218 milj. euroon vuonna 2020.
- Vuoden 2017 osalta kehyspäätöksessä on varauduttu 6,8 milj. eurolla kasvaneesta turvapaikanhakijamäärästä johtuviin lisääntyneisiin menoihin liittyen mm. perheenyhdistämiseen (laskentaolettama: 10 000 hakijaa vuosina 2017 - 2020, myönteisiä päätöksiä 35 % ja kolme perheenjäsentä per hakija ja 35% myönteisiä päätöksiä).
- Oma edustustoverkko on Suomelle tärkeä. Kattava edustustoverkko on keskeinen väline ulkopolitiikan toimeenpanossa; joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti kehyskaudella ei suljeta edustustoja.
- Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Edustautumisen rakenteen ja toimintatapojen kehittämistyössä otetaan huomioon pohjoismaisen ja Baltian maiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi EU:n ulkosuhdehallinnon kehittyminen sekä Team Finland -toimintamalli.
- Osana hallituksen kärkihankekokonaisuutta vahvistetaan Team Finland -verkostoa vuosina 2016 - 2018 palkkaamalla kertaluontoisesti kaupallistaloudellisiin kysymyksiin keskittyviä erityisasiantuntijoita Suomen edustustojen toimipisteisiin. Toimipisteet ovat Ottawa, New York, Los Angeles, Singapore, Teheran ja Ankara (Istanbul).
- Ulkoasiainhallinnon tarjoamia kansalaispalveluita kehitetään ottamalla huomioon uudistunut kansalaispalvelulaki, hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma ja digitalisaatio.
- Suomi toimii vuosina 2017 - 2019 Arktisen neuvoston puheenjohtajana.
- Kansainvälisen toimintaympäristön muutosten vaikutukset Suomen edustustoverkkoon näkyvät mm. tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyvien menojen kasvavana kustannuspaineena. Lisäksi euron valuuttakurssin heikentyminen vaikuttaa suoraan edustustoverkon toimintamahdollisuuksiin, mikä tulee ottaa huomioon hallinnonalan menotasoa määritettäessä.

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

- Ulkoasiainministeriön pääluokassa menoihin osoitetaan 28 - 35 milj. euroa/vuosi.
- Vuonna 2017 sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahat ovat yhteensä noin 81 milj. euroa ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön pääluokissa.
- Vuodesta 2018 lähtien määrärahat ovat yhteensä noin 62 milj. euroa.

- Tällä hetkellä näyttää ilmeiseltä, että Suomen osallistumisen vahvuutta eri kriisinhallintaoperaatioissa halutaan nostaa merkittävästi nyt suunnitellusta. Tämä tarkoittaa, että määrärahakehyksiä on tarkennettava ylöspäin, kun lopulliset päätökset tehdään.
- Kehyksessä on vuonna 2017 otettu huomioon Suomen osallistumisen jatkaminen ja laajentaminen Pohjois-Irakissa olevaan Erbilin koulutusoperaatioon.
- Keskustelussa on Suomen osallistumisen mahdollinen laajentaminen Libanonin UNIFIL-operaatiossa ja myös Suomen osallistumista YK:n MINUSMA-kriisinhallintaoperaatiossa Malissa selvitetään. Näillä kriisinhallintatoimilla vastattaisiin myös EU:n avunantolausekkeeseen perustuvaan Ranskan pyyntöön.

24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan

- Tarkoitukseen osoitetaan yhteensä 15,36 milj. euroa/vuosi.
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan olevan noin 115 - 120 asiantuntijaa.
- Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu EU:n operaatioihin.
- Määrärahaa saa käyttää myös sellaisen rauhanvälittämistoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, menoihin (450 000 euroa).

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö

- Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön kohdistetaan uusi 25 milj. euron säästö verrattuna syksyn kehyspäätökseen vuodesta 2018 lähtien. Näin ollen varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat ovat vuonna 2017 noin 528 milj. euroa kasvaen 587 milj. euroon vuonna 2020.
- Kehitysyhteistyön määrärahoissa on huomioitu Suomen kansallinen osuus Turkin pakolaisavun koordinointivälineeseen. Suomen kansallinen osuus on yhteensä 28,4 milj. euroa, josta noin 20 milj. euroa kohdistuu kehyskaudelle.
- Kehyskauden keskimääräinen kehitysyhteistyömäärärahojen BKTL-osuus on noin 0,39 % vuosittain.
- Suomen kehityspolitiikassa on neljä selkeää painopistettä, jotka ohjaavat myös kehitysyhteistyön rahoitusta:
    - Suomi panostaa naisten ja tyttöjen asemaan,
    - demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion, rauhan rakentamisen, vapaan median ja korruption vastaisen työn sekä kehitysmaiden veropohjan vahvistamiseen
    - energiaan, veteen ja ruokaan osana kestävää kehitystä, ml. ilmastonmuutokseen vastaaminen, sekä
    - kehitysmaiden oman yrityssektorin edistämiseen, vastuullisen yritystoiminnan ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen.
- Kehitysyhteistyön pidemmän aikavälin tavoitteena on nostaa kehitysrahoitus YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 prosenttiin suhteessa bruttokansantuloon, vaikka siihen kohdistuu hallituskaudella säästöjä.

24.30.80 Kehitysyhteistyölainat

- Kehitysyhteistyölainoihin osoitetaan 100 milj. euroa vuonna 2017 ja 130 milj. euroa vuosina 2018 - 2020.
- Finanssisijoituksia ei lasketa mukaan kansantalouden tilinpitoon.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset

- Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin osoitetaan 40 milj. euroa vuonna 2017 ja 10 milj. euroa vuosina 2018 - 2020.
- Finanssisijoituksia ei lasketa mukaan kansantalouden tilinpitoon.

24.90.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet

- Jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin kohdistetaan noin 96 milj. euroa/vuosi.
- Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.
- Suurin osa määrärahasta kohdistuu Suomen maksuosuuksiin YK:lle.
- Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin 50 % on dollaripohjaisia.

24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (IBA)

- Momentille osoitetaan 1,6 milj. euroa/vuosi.
- Toiminnassa painotetaan pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa ja monenvälistä yhteistyötä pohjoisissa alueneuvostoissa sekä Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta tukevia hankkeita.
- Alueellisen yhteistyön lisäksi IBA-rahoituksella tuetaan hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa painopistealueina muun muassa Suomen ja Venäjän välisen liikkuvuuden ja taloudellisen yhteistyön edistämi-

nen.
- Hankkeet identifioidaan ja hallinnoidaan pääasiassa sektoriministeriössä. Hankerahoitus on vahvistanut Suomen osallistumista ja suomalaisen asiantuntemuksen käyttöä monenkeskisessä alueellisessa yhteistyössä.

12.24.99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot

- Ulkoministeriön hallinnonalalle arvioidaan kehyskaudella kertyvän vuosittain 21 - 23 milj. euroa sellaisia tuloja, jotka eivät sisälly ministeriön toimintamenoihin.
- Tulot kertyvät mm. viisumien käsittelymaksuista, kiinteistöjen myyntituloista, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien, YK:n sotilaallisesta kriisinhallinnasta maksamista palkkausmenokorvauksista sekä kehitysavun palautuksista.